

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov: **1/ S., k. s., M.**, správca konkurznej podstaty úpadcu B., a. s., so sídlom v B., IČO: X., zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. L. J., s. r. o., D., **2/ A., s. r. o., P.**, IČO: X., proti žalovanému: **S., a. s., B.**, IČO: X., zastúpenému AK H., spol. s r. o., so sídlom N. **o neúčinnosť právneho úkonu**, vedenej na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 7Cb/342/2001, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. januára 2010, č. k. 4 Obo 10/2009-174, takto

r o z h o d o l :

Mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora **o d m i e t a .**

Dovolací súd uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29. mája 2014, č. k. 3 Obo 37/2013-371 **z r u š u j e .**

Žalobcovi 1/ náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo 16. októbra 2008, č. k. 7Cb/342/2001-154 vyhovel žalobe a určil neúčinnosť voči konkurzným veriteľom úpadcu mandátnych zmlúv, uzavretých medzi úpadcom a žalovaným 16. augusta 1996 a 10. mája 1996. Žalovanému uložil povinnosť vrátiť do konkurznej podstaty 10 000 000,-- Sk so 17% úrokom z omeškania od 11. apríla 2001 až do zaplatenia a žalobcovi nahradiť trovy konania v sume 163 250,-- Sk. Žalobu žalobcu 2/ zamietol.

Rozhodol tak s odôvodnením, že konkurz na majetok úpadcu bol vyhlásený 22. apríla 1998. Z mandátnych zmlúv uzavretých 10. mája 1996 a 16. augusta 1996 zistil, že ich predmetom bolo vykonanie odbornej pomoci pri prieskume trhu, nadviazanie obchodných kontaktov s výrobcami uvedenej techniky, organizačné zabezpečenie týchto obchodných

kontaktov a stretnutí na účet mandatára a výroba manipulačnej techniky. Ďalej uviedol, že žalovaný nepredložil súdu žiadne dôkazy o tom, že zmluvne dojednané plnenie žalobcom poskytol. Na základe uvedených skutočností súd uzavrel, že zmluvným stranám muselo byť zrejmé, že cieľom uzavretia mandátnych zmlúv bolo ukrátiť konkurzných veriteľov budúceho úpadcu. Dohodnutá cena po 5 000 000,-- Sk bola nadsadená, nereálna a bola v zmluvách jednoznačne dohodnutá s cieľom odčerpať finančné prostriedky z účtu žalobcu 1/, neskôr úpadcu, ktorý sa do úpadku dostal aj z dôvodu žalovaným odčerpaných finančných prostriedkov. Z uvedeného dôvodu súd žalobe vyhovel vo vzťahu k žalobcovi 1/. Keďže správca konkurznej podstaty úpadcu úspešne odporoval, súd uložil žalovanému aj povinnosť vrátiť do konkurznej podstaty sumu 10 000 000,-- Sk, spolu s úrokom z omeškania, ako je uvedené vo výroku rozhodnutia.

Na odvolanie žalovaného, ktoré podal do časti, ktorou bolo žalobe vyhovené, Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, preskúmal vec v napadnutej časti a dospel k záveru, že rozhodnutie je vecne správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 19. januára 2010, č. k. 4 Obo 10/2009-174 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti potvrdil.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že z obsahu napadnutého rozhodnutia jednoznačne vyplýva, z akého dôvodu súd prvého stupňa uviedol, že v danom prípade mohol žalobca odporovateľnosť uplatniť a na základe akých dôvodov dospel k záveru, že ide o mandátne zmluvy neúčinné a na základe čoho zaviazal žalovaného vrátiť do konkurznej podstaty sumu získanú na základe mandátnych zmlúv. Ďalej uviedol, že z predložených dokladov je zrejmé, že žalobca, keď uplatnil právo na odporovanie mandátnych zmlúv, považoval ich za platné, čo je základnou podmienkou pre určenie neúčinnosti zmlúv. Žalobca pri uplatnení nároku vychádzal z toho, že ide o mandátne zmluvy platné a fakt, či na uzavretie zmlúv splnomocnil spoločnosť C. T., s. r. o., nepokladal za sporný. Spochybnenie tejto skutočnosti žalovaným, či úpadca na uzavretie zmluvy splnomocnil inú spoločnosť, pokiaľ úpadca vychádza z toho, že ide o zmluvu platne uzavretú, je právne irelevantné. Pokiaľ žalovaný bol názoru, že mandátne zmluvy neboli platne uzavreté, bolo jeho vecou, aby platnosť mandátnych zmlúv spochybnil, čo však v jeho záujme nebolo, a preto ide o obranu účelovú. Fakt, že žalovaný na základe mandátnych zmlúv plnenie vo výške 10 000 000,-- Sk prijal a v tom čase netvrdil, že ide

o zmluvy neplatné, sporný nie je. Z uvedeného dôvodu rozhodnutie v napadnutej časti potvrdil.

Na podnet žalovaného podal generálny prokurátor mimoriadne dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu. Súčasne navrhol odklad vykonateľnosti podľa § 243ha ods. 1 O. s. p. Žiadal mimoriadnym dovolaním napadnutý rozsudok zmeniť a žalobu žalobcu 1/ zamietnuť. Žalovanému priznať náhradu trov konania. Je toho názoru, že rozsudkami konajúcich súdov bol porušený zákon, nakoľko súdy vec nesprávne právne posúdili (§ 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.). Poukázal na ustanovenie § 15 zákona č. 328/1991 Zb. v znení platnom do 1. februára 1998 (ďalej len ZKV) a na prechodné ustanovenie § 70a ods. 1, 2, 3, ZKV. Uviedol, že mandátne zmluvy medzi úpadcom a žalovaným boli uzavreté 16. augusta 1996 a 10. mája 1996. Návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok úpadcu bol podaný 23. septembra 1993. Konkurz na majetok úpadcu bol vyhlásený 22. apríla 1998. Konajúce súdy posúdili otázku neúčinnosti mandátnych zmlúv nesprávne, pretože aplikovali právnu úpravu účinnú od 1. februára 1998 (§ 15 ZKV). Správne mali aplikovať právnu úpravu účinnú v čase uzavretia mandátnych zmlúv. Tým, že súdy aplikovali nesprávne ustanovenie právneho predpisu, vec nesprávne právne posúdil. Podľa názoru dovolateľa súdy mali prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 1. februára 1998 vyložiť tak, že na posúdenie predpokladov odporovateľnosti právnych úkonov uskutočnených pred 1. februárom 1998 sa použije právna úprava účinná pred 1. februárom 1998 (§ 15 ZKV) a následne mali túto právnu úpravu aplikovať na skutkový stav. Uviedol, že z vecného hľadiska je medzi hmotnoprávnou úpravou pred 1. februárom 1998 a od 1. februára 1998 zásadný rozdiel. Podľa skoršej úpravy bolo možné odporovať právnomu úkonu, ku ktorému došlo „v posledných troch rokoch“ a podľa neskoršej právnej úpravy bolo možné odporovať právnomu úkonu, ku ktorému došlo „v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu“.

Skutočnosť, že žalobca 1/ žalobou podanou 17. apríla 2001 odporoval právnym úkonom uskutočneným 16. augusta 1996 a 10. mája 1996, mali konajúce súdy vyhodnotiť tak, že žaloba je podaná po trojročnej prekluzívnej lehote, a teda aplikáciou ustanovenia § 15 ZKV v znení účinnom pred 1. februárom 1998 mali žalobu zamietnuť. Napriek vyššie uvedenému dôvodu považoval za potrebné upozorniť na ďalšie pochybenie konajúcich súdov. Dovolateľ poukázal na skutočnosť, že súd prvého stupňa vykonal len dve pojednávania a zo zápisníc z pojednávania nevyplýva, že by súd na pojednávaniach vykonal iné úkony, ako vypočutie

prednesov procesných strán. Žiadny listinný, ani iný dôkaz nebol na pojednávaniach vykonaný. Pritom základným predpokladom odporovateľnosti právnych úkonov je skutočnosť, že právnymi úkonmi došlo k ukráteniu konkurzných veriteľov.

V danom prípade súdy nesprávne interpretovali pojem „ukrátenie konkurzných veriteľov“, keďže tento pojem stotožnili s priamym následkom takéhoto právneho úkonu, ktorý je objektívne nevýhodný pre veriteľa. Podľa dovolateľa jedinou cestou ako prijať skutkový záver, že k ukráteniu konkurzných veriteľov došlo určitým právnym úkonom, je porovnanie majetku dlžníka v čase vykonania právneho úkonu, zistenie zmenšenia jeho majetku v dôsledku právneho úkonu, zistenie ako mohli byť veritelia uspokojení, ak by k právnemu úkonu nedošlo a zistenie, či a o akú hodnotu boli veritelia v dôsledku právneho úkonu ukrátení. V danom prípade súdy skutkovo vec vôbec nevyhodnotili, či veritelia mohli alebo nemohli byť v roku 1996 – po uzavretí mandátnych zmlúv - z majetku úpadcu uspokojení. Napokon dovolateľ namieta, že medzi účastníkmi konania bolo sporné, či žalovaný sumu 10 000 000,-- Sk na základe mandátnych zmlúv prijal. Prijatie uvedenej sumy považovali súdy za preukázané, hoci pre takýto záver nebol vykonaný žiadny dôkaz. Napokon považoval za vecne nesprávne, že súdy zaviazali žalovaného na zaplatenie pohľadávky žalobcovi 1/, hoci žalobca 1/ tvrdil, že pohľadávku postúpil žalobcovi 2/ a uvedený rozpor nie je v rozhodnutiach vysvetlený. Dovolateľ navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zmenil a žalobu žalobcu 1/ zamietol.

Žalovaný vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu sa v celom rozsahu stotožnil s argumentmi generálneho prokurátora uvedenými v mimoriadnom dovolaní. Je taktiež toho istého názoru ako generálny prokurátor, že odporovateľnosť mandátnych zmlúv v tomto konaní sa má posudzovať podľa právnej úpravy účinnej do 1. februára 1998. Preto navrhuje, aby dovolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že žalobu žalobcu 1/ zamietne a uloží mu povinnosť nahradiť žalovanému trovy prvostupňového, odvolacieho a dovolacieho konania. V doplňujúcom vyjadrení považoval zistenie skutkového stavu za nedostatočné. Podmienky odporovateľnosti, t. j. ukracovanie uspokojovania vymáhateľnej pohľadávky konkurzného veriteľa nebolo predmetom dokazovania a tým nebolo ani preukázané. V rozpore s ustanovením § 157 ods. 2 O. s. p. súd v odôvodnení rozsudku neuviedol, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy. Súd neskúmal okolnosti uzavretia mandátnych zmlúv, dôvody ich uzavretia, spôsob ich plnenia a dôkazy preukazujúce ich plnenie, ktorými žalovaný disponuje.

Žalobca mimoriadne dovolanie považuje za nesprávne, vychádzajúce z neúplných podkladov. Navrhuje mimoriadne dovolanie zamietnuť a zamietnuť aj odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia, lebo v súčasnosti prebieha exekučné konanie a mohlo by dôjsť k zmareniu vymoženia súdom priznaného nároku na uspokojenie pohľadávky, ktorá patrí do konkurznej podstaty úpadcu B., a. s.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd konajúci o mimoriadnom dovolaní, uznesením zo dňa 26. marca 2013, č. k. 1M Obdo V 6/2011-343 v znení opravného uznesenia zo dňa 25. apríla 2013 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. januára 2010, č. k. 4 Obo 10/2009-174 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dovolací súd uviedol, že prejednávanej veci ide o preukázanie a zistenie, či pri uzatváraní mandátnych zmlúv bol braný zreteľ na záujmy všetkých veriteľov, ako na záujmy rovnocenných veriteľov, teda či uzatváranie mandátnych zmlúv bolo takými právnymi úkonmi dlžníka, ktoré naplňajú skutkovú podstatu § 15 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní v znení platnom po 01. 02. 1998. Teda, či dlžník konal v úmysle ukrátiť svojich veriteľov, voči ktorým mal finančné záväzky a tiež, či jeho úmysel musel byť druhej strane známy. Znamenalo by to aj to, že dlžník tým, že úmyselne nedbal na záujmy ostatných veriteľov, porušil záujmy chránené zákonom o konkurze a vyrovnaní.

Dovolací súd súhlasil s dovolateľom, že uvedené podmienky odporovateľnosti mandátnych zmlúv neboli predmetom dokazovania a bez akéhokoľvek dokazovania si súd osvojil tvrdenie žalobcu, čo malo za následok nedostatočne zistený skutkový stav a nesprávne rozhodnutie vo veci. Súd v rozpore s ustanovením § 157 ods. 2 O. s. p. neuviedol, prečo nevykonal navrhnuté dôkazy, ako napr. vypočutie svedkov. Nie je zrejmé, ako súd dospel k záveru, že zmluvným stranám muselo byť zrejmé, že cieľom uzatvorenia mandátnych zmlúv bolo ukrátiť konkurzných veriteľov úpadcu a že úmysel úpadcu ukrátiť konkurzných veriteľov musel byť druhej strane známy. Je zrejmé, že uvedené závery súdu vychádzajú iba z predpokladov, lebo tieto skutočnosti neboli predmetom dokazovania a neboli tým ani preukázané. Vzhľadom na uvedené skutočnosti dovolací súd konštatoval, že odvolací súd v napadnutom rozhodnutí nedal odpoveď na podstatné otázky, majúce pre rozhodnutie veci význam. Preto takéto rozhodnutie nemožno považovať za zodpovedajúce požiadavke plnej realizácie základného práva účastníka na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivý proces

okrem iného vyplýva povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú alebo nemajú pre rozhodnutie vo veci samej význam. Za postup odnímajúci účastníkovi konania možnosť konať pred súdom, možno označiť aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia odvolacieho súdu, na ktorý správne poukázal dovolateľ. Dovolací súd podrobným preskúmaním odôvodnenia mimoriadnym dovolaním napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že odôvodnenie potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho súdu tieto požiadavky nespĺňa a že mimoriadne dovolanie podané z tohto dôvodu je opodstatnené.

Na základe podanej sťažnosti žalobcu 1/ Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom zo dňa 17. júna 2014, sp. zn. III. ÚS 35/2014-47 rozhodol, že základné právo JUDr. J.J., správcu konkurznej podstaty úpadcu B., a. s., P., pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a jeho uznesením sp. zn. 1M Obdo V 6/2011 z 26. marca 2013 v spojení s opravným uznesením sp. zn. 1M Obdo V 6/2011 z 25. apríla 2013 porušené bolo a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Ústavný súd konštatoval, že najvyšší súd pri posudzovaní ne/splnenia podmienok prípustnosti mimoriadneho dovolania postupoval nielen v rozpore s vlastnou judikatúrou, ale aj s judikatúrou ústavného súdu, pretože žiadnym spôsobom nereagoval na skutočnosť, že žalovaný pred podaním podnetu generálnemu prokurátorovi nepodal dovolanie, ktoré mohol odôvodniť rovnako ako on (§ 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.) tým, že rozhodnutie všeobecných súdov spočíva na nesprávnom právom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), resp. namietat' vadu konania spočívajúcu v odňatí mu možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.). Podľa ústavného súdu najvyšší súd sa v danej veci dôsledne nezaoberal tým, či sú naplnené predpoklady prelomenia právoplatnosti napadnutého rozsudku najvyššieho súdu týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd konajúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 4 O. s. p.) v ďalšom konaní po zistení, že mimoriadne dovolanie bolo podané v zákonnej jednoročnej lehote, ďalej skúmal splnenie podmienok uvedených v ustanovení § 243e ods. 1 O. s. p.

Podľa § 243e ods. 1 O. s. p., ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f) a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie.

Ústavný súd v súvislosti s konaním o súlade ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, týkajúcich sa mimoriadneho dovolania s ústavou v uznesení sp. zn. PL. ÚS 57/99 z 19. júla 2000 vyslovil svoj názor, podľa ktorého mimoriadne dovolanie môžeme považovať za ďalší mimoriadny opravný prostriedok. Je to však napriek tomu dovolanie, ktoré je mimoriadne výlučne z dôvodu, že na jeho podanie je procesne legitimovaný iba generálny prokurátor a je zásadne obmedzené len na prípady, v ktorých nemožno podať dovolanie účastníkom konania.

Účel mimoriadneho dovolania spočíva v odstránení nezákonnosti, ktorej sa dopustil súd v konaní podľa Občianskeho súdneho poriadku, pričom toto odstránenie nezákonnosti vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu. Tento účel mimoriadneho dovolania je v súlade s účelom občianskeho súdneho konania vyjadreného v § 1 O. s. p. Súčasne tento účel sleduje ochranu účastníka pred dôsledkami nespravodlivého procesu, konania, ktoré trpí základnými procesnými pochybeniami a postupmi súdov znamenajúcimi až porušenie práva na súdnu ochranu. Tento záver podľa názoru ústavného súdu potvrdzujú dôvody mimoriadneho dovolania ustanovené § 243f O. s. p. (PL. ÚS 57/99).

Ochrana, poskytovaná mimoriadnym dovolaním, je prípustná len subsidiárne, t. j. vtedy, ak osoba, ktorá sa domáha podania mimoriadneho dovolania, neúspešne využila všetky zákonom dovolené a efektívne prostriedky na ochranu svojich práv a zákonom chránených záujmov (s výnimkou dovolania - § 243f ods. 2 písm. c/ O. s. p.), alebo takéto právne prostriedky nemala k dispozícii tak, ako to je vo veciach správneho súdnictva, kde nie je prípustné (až na výnimku) ani odvolanie, alebo jej bolo zákonnými prekážkami znemožnené využiť tieto právne prostriedky nápravy. Z tohto zákonného predpokladu vyplýva významné obmedzenie prípustnosti mimoriadneho dovolania, ktoré zabezpečuje jeho výnimočnosť

v súlade s teoretickou podstatou mimoriadneho opravného prostriedku (PL. ÚS 57/99, III. ÚS 35/2014).

Uvedený záver ústavného súdu vo vzťahu k prípustnosti mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora bez predošlého využitia opravných prostriedkov proti napádanému rozhodnutiu súdu si osvojil aj najvyšší súd. Svedčia o tom aj jeho rozhodnutia sp. zn. 4MCdo/19/2008, 2MCdo/14/2005, sp. zn. 2MCdo/15/2005, sp. zn. 4MCdo/3/2006, sp. zn. 1MObdoV/2/2011 z odôvodnenia, ktorých vyplýva názor, že mimoriadne dovolanie predstavuje výnimku z pravidla stability súdneho rozhodnutia vyjadreného jeho právoplatnosťou. Podstatou tejto výnimky je účel mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým je jeho výnimočné použitie s cieľom presadiť vecnú správnosť a spravodlivosť súdneho rozhodnutia v odôvodnených prípadoch. Uvedený účel môže mimoriadne dovolanie splniť iba v prípade, ak sú splnené kritériá akceptovateľnosti jeho právnej úpravy; jedným z týchto kritérií je povinnosť vyčerpať iné dostupné právne prostriedky nápravy pochybení vytýkaných v mimoriadnom dovolaní.

Podľa ústavného súdu rešpektovanie týchto kritérií je nevyhnutné z hľadiska princípov právneho štátu (čl. 1 ústavy), ako aj z hľadiska práva na súdnu ochranu (čl. 46 ústavy) a práva na spravodlivý súdny proces v súlade s hodnotami zaručenými čl. 6 ods. 1 dohovoru (zhodne tiež uznesenie ÚS II. ÚS 19/2008 zo 16. januára 2008, uznesenie ÚS IV. ÚS 200/2009 zo 4. júna 2009, nález ÚS II. ÚS 185/2009 z 12. novembra 2009).

Tieto citované kritériá zdôraznil aj ústavný súd v stanovisku pléna Ústavného súdu SR z 18. marca 2015, sp. zn. PLz. ÚS 3/2015, kde výslovne konštatuje, že uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku je podľa právneho poriadku Slovenskej republiky priamo dostupné účastníkovi konania v prípade závažných pochybení na strane súdu, a to prostredníctvom niektorého z dovolacích dôvodov zakotvených v § 237 O. s. p., ktoré formuluje dôvody zmätočnosti rozhodnutia. V prípade existencie niektorého z dovolacích dôvodov v tomto ustanovení obsiahnutom, má samotný účastník konania k dispozícii mimoriadny opravný prostriedok v podobe dovolania, ktoré môže úspešne využiť aj v prípadoch, keď je podanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku procesne neprípustné. Ak nejde o takéto závažné pochybenia konajúcich súdov, je uplatnenie mimoriadneho dovolania nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. V týchto

prípadoch je potrebné rešpektovať zásadu „vigilantibus iura scripta sunt“, ktorá zdôrazňuje vlastné pričinenie účastníkov konania o ochranu svojich práv, keď požaduje, aby svoje procesné oprávnenia uplatňovali včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou, teda dôsledne sledovali svoje subjektívne práva a robili také kroky, v dôsledku ktorých by nedochádzalo k ich ohrozovaniu a poškodzovaniu.

Ústavný súd vo svojom stanovisku uzavrel, že rešpektujúc princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím, zohľadňujúc princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako i výnimočnosť mimoriadneho dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podávaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky, je jeho prípustnosť v civilnom konaní akceptovateľná za podmienky vyčerpania všetkých zákonom dovolených riadnych, ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré mal účastník konania k dispozícii a ktoré mohol účinne využiť na ochranu svojich práv a oprávnených záujmov.

Napokon, v predmetnej veci je potrebné poukázať aj na ostatné rozhodnutia ESLP vo veciach mimoriadneho dovolania v *prípadoch DRAFT-OVA, a. s., proti SR, PSMA, spol. s r. o., proti SR a COMPCAR, s. r. o., proti SR*. ESLP, v ktorých s poukazom na svoju ustálenú judikatúru, týkajúcu sa porušenia princípu právnej istoty v dôsledku zrušenia právoplatných súdnych rozhodnutí v súkromnoprávných sporoch na základe mimoriadnych opravných prostriedkov, zdôraznil, že takýto postup sa pripúšťa len za účelom napravenia podstatných väd konania alebo omylov vo výkone spravodlivosti, ktoré majú zásadný vplyv na právny systém a nie za účelom zabezpečenia právnej čistoty. Pokiaľ súd nezistil žiadne „podstatné a presvedčivé okolnosti“, ktoré by odôvodňovali výnimku z princípu právnej istoty, ktorý vyžaduje nezrušiteľnosť súdnych rozhodnutí v súkromnoprávných sporoch, nemožno takýto mimoriadny opravný prostriedok použiť. V týchto veciach tak došlo podľa ESLP v dôsledku využitia inštitútu mimoriadneho dovolania k porušeniu práva účastníkov na spravodlivé súdne konanie, zaručeného článkom 6 Dohovoru. Je teda zjavné, že právne závery ústavného súdu sú konformné so závermi Európskeho súdu pre ľudské práva a potvrdzujú líniu doktríny pripúšťajúcej mimoriadne dovolanie ako výnimočný prostriedok ochrany účastníka výlučne v situácii, kedy existujú podstatné a presvedčivé okolnosti umožňujúce poskytnúť mu ochranu výlučne a bezvýhradne len prostredníctvom zásahu generálneho prokurátora. Pokiaľ účastník má možnosť použitia iného opravného prostriedku,

ktorý je v jeho vlastnej procesnej dispozícii, musí použiť prednostne takýto právne aprobovaný postup, t. j. cestu riadneho dovolania.

Najvyšší súd v posudzovanom prípade postupoval podľa ústavne súladného výkladu a aplikácie zákonného ustanovenia o mimoriadnom dovolaní a skúmal, či nápravu nezákonného stavu nebolo možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Z obsahu spisu vyplýva, že rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 16. októbra 2008, č. k. 7 Cb/342/2001-154 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. januára 2010, č. k. 4 Obo 10/2009-174 nadobudol právoplatnosť 19. marca 2010. Žalovaný proti právoplatnému rozsudku odvolacieho súdu v zákonom stanovenej jednomesačnej lehote dovolanie nepodal. Podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania na generálnu prokuratúru dňa 31. marca 2010, doručený dňa 1. apríla 2010.

Uvedeným postupom žalovaný opomenul účinne hájiť svoje práva - konkrétne nepodaním niektorého z opravných prostriedkov, ktoré zákon poskytuje účastníkovi - a to využitím podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) proti rozsudku odvolacieho súdu, či už z dôvodu závažných procesných väd (§ 237 písm. f/ O. s. p. v znení účinnom do 31. 12. 2014), resp. aj z dôvodu, pre ktorý podal mimoriadne dovolanie generálny prokurátor, (§ 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.), keď k závažným procesným vadám je dovolací súd povinný prihliadať ex lege (vid' § 242 ods. 1 O. s. p.), teda bez ohľadu na to, či boli alebo neboli v dovolaní namietané. Opomenutie využitia tohto opravného prostriedku nemôže byť nahradené mimoriadnym dovolaním generálneho prokurátora, ktoré má iný účel a podmienky.

Vzhľadom na to, že v predmetnom konaní podnecovateľ mimoriadneho dovolania nevyužil dostupný opravný prostriedok, najvyšší súd dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je v danom prípade procesne neprípustné.

So zreteľom na to najvyšší súd odmietol mimoriadne dovolanie ako procesne neprípustné (§ 243i O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p.).

Dovolací súd so zreteľom k právoplatnosti veci zrušil následne vydané uznesenie odvolacieho súdu.

Generálnemu prokurátorovi v konaní o mimoriadnom dovolaní nemôže byť uložená povinnosť nahradíť trovy konania. Povinnosť nahradíť trovy konania v konaní o mimoriadnom dovolaní má ten, kto podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania (viď § 148a ods. 1 a 2 O. s. p.). V danom prípade dal podnet na mimoriadne dovolanie žalovaný. Žalobca 1/ nepodal návrh na priznanie náhrady trov konania o mimoriadnom dovolaní; najvyšší súd mu preto nepriznal náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní (§ 243i ods. 2 O. s. p. a § 151 ods. 1 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 5 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 12. 05. 2011).

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. septembra 2015

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová